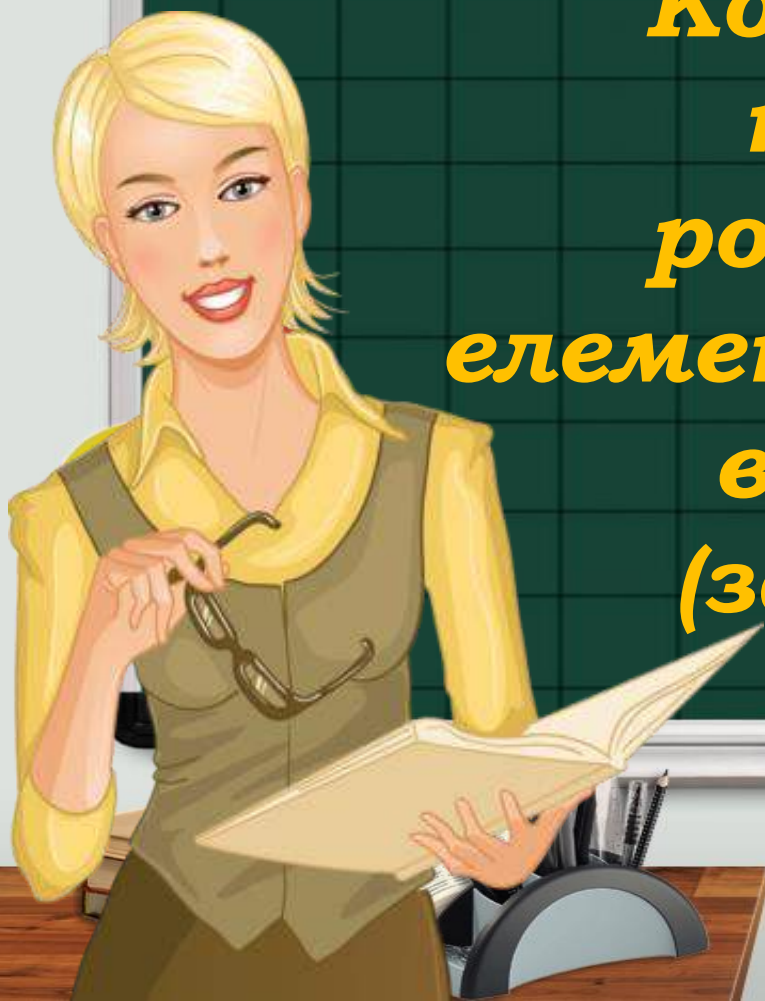

8 клас

Стрембицька Л.А.

**Контрольний стислий
письмовий переказ
розповідного тексту з
елементами опису місцевості
в художньому стилі
(за складним планом)**

Епіграф уроку:

*Людина повинна завжди пам'ятати,
звідки вона пішла в життя.
Людина не має права бути безбатченком.
Олександр Довженко*

Метод «Коло думок»

- Чому, на вашу думку, «людина повинна завжди пам'ятати, звідки вона пішла в життя»?

- Яке місце ви вважаєте своєю батьківщиною?

- Чи пишастесь ви тим місцем, де ви народилися? Чому?

КОЛО
ДУМОК

«Мозковий штурм»

- Які типи
мовлення ви
знаєте?

- Що таке
текст?

- Які
особливості
художнього
стилю
мовлення?

- Укажіть
змістові
особливості
тексту.

- Які стилі
мовлення вам
відомі?

- Які структурні
особливості
тексту?

Спогади далекого дитинства

***«Зачарована Десна» —
автобіографічна повість,
спогади Олександра
Довженка про дитинство в рідному
селі на Чернігівщині. Твір сповнений
тонкого гумору. Повість є гімном
річки Десна, рідному чернігівському
краю, селянам-трудівникам і
сільському способу життя.***

**... До чого ж гарно і весело було в нашому горóді! Ото як
вийти з сіней та подивись навколо — геть-чисто все
зелене та буйне. А сад було як зацвіте весною! А що
робилось на початку літа — огірки цвітуть, гарбузи
цвітуть, картопля цвіте. Цвіте малина, смородина,
тютюн, квасоля. А соняшника, а маку, буряків, лободи,
укропу, моркви! Чого тільки не насадить наша
невгамовна мати.**

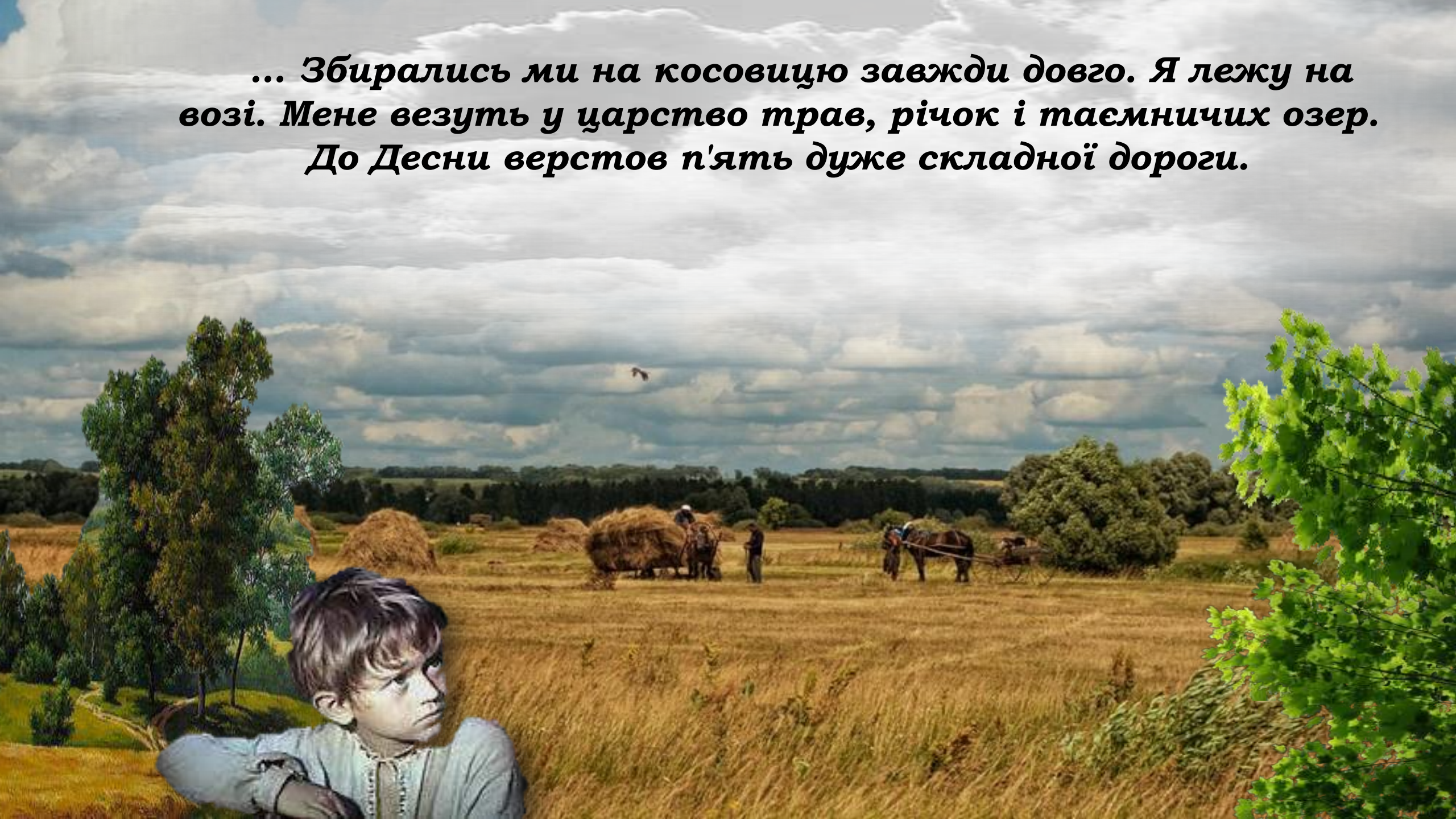

Город до того переповнявся рослинами, що десь серед літа вони вже не вміщалися в ньому. Вони лізли одна на одну, переплітались, душилися, дерлися на хлів, на стріху, повзли на тин, а гарбузи звисали з тину прямо на вулицю.

А малини — красної, білої! А вишень, а груш солодких, було. як наїсися,— цілий день живіт як бубон...

***... Збирались ми на косовицю завжди довго. Я лежу на
возі. Мене везуть у царство трав, річок і таємничих озер.
До Десни верстов п'ять дуже складної дороги.***

Переїхати треба дві великі калюжі з гнилицями, що ніколи не висихали, два мости, потім знову одну гнилицю, потім два хутори з собаками і село Мале Устє по вузесеньких кручених вуличках, ... і знов понад річкою між осик і дубів, і вже аж там, над самою Десною, було моє царство.

*Пахне огірками, старим неретом волока,
хлібом, батьком і косарями, пахне
болотом і травами, десь гукають, і... зразу
чую, деркачі й перепілки.*

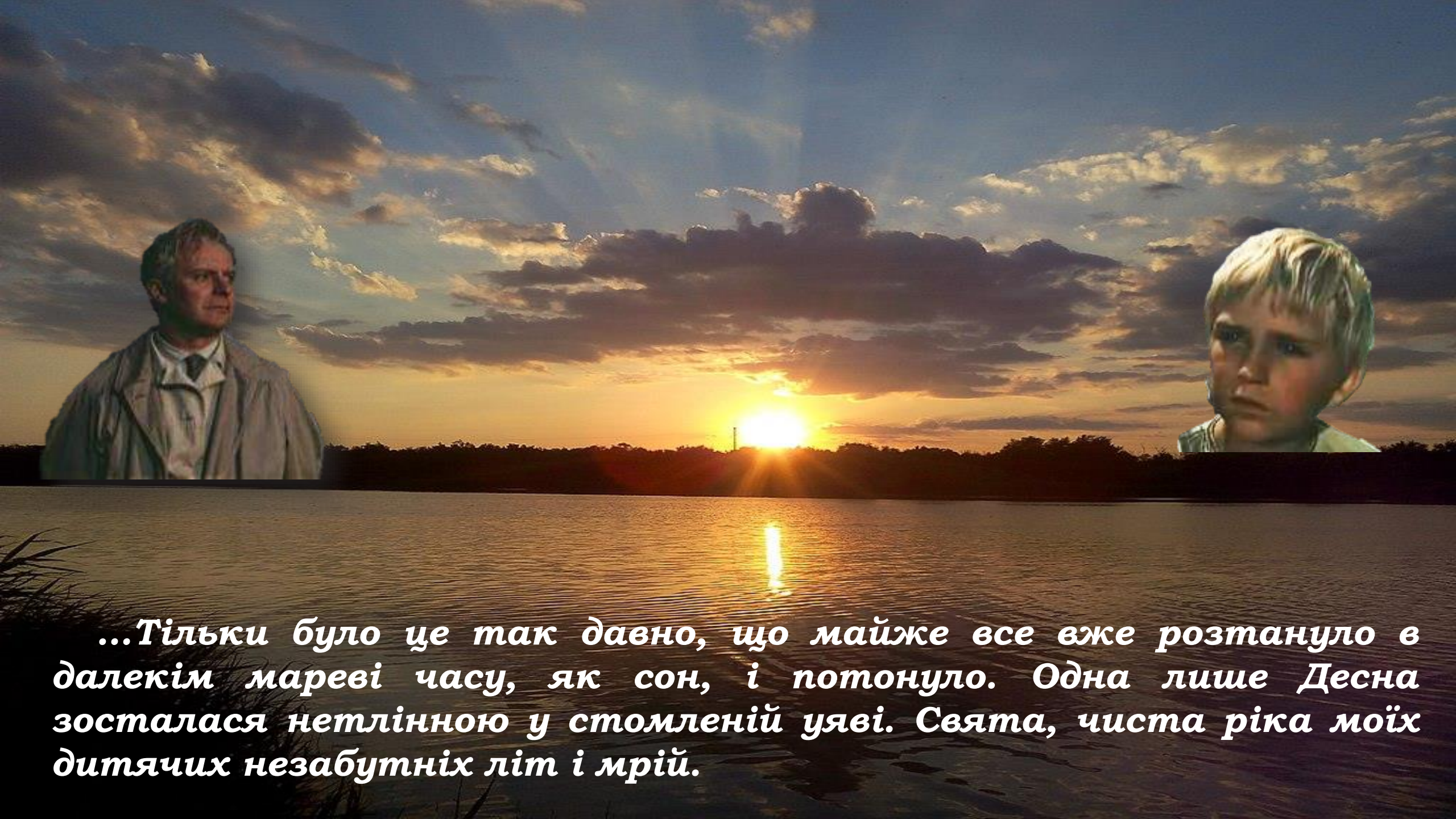

**Прокидаюсь на березі Десни під дубом. Сонце високо, косарі далеко, коси
дзвенять, коні пасуться. Пахне в'ялою травою, квітами. А на Десні краса!
Лози, висип, кручі, ліс — все блищить і сяє на сонці. Стрибаю з кручі в пісок до
Десни, миюся, п'ю воду. Вода, ласкава, солодка. Вбігаю в ліс — гриби. У лози —
ожина. В кущі — горіхи. В озері воду скаламучу — риба.**

... Погодою у нас на сінокосі щось, казали, років з півтора ста завідувала ворона. Це була, так би мовити наша фамільна ворона. Вона возсідала коло нашого куреня на високій сокорині і звідти бачила всіх нас і все, що ми пили, їли, яку рибу ловили, чи де зарізали деркачика косою чи перепілочку, бачила усіх пташок у наших лісі, все чула і, найголовніше, віщувала погоду. Вона бездоганно вгадувала наближення дощу чи грому ще при безхмарному ясному небі. Один тільки дядько Самійло не піддавався воронячим чарам.

...Тільки було це так давно, що майже все вже розтануло в далекій мареві часу, як сон, і потонуло. Одна лише Десна зосталася нетлінною у стомленій уяві. Свята, чиста ріка моїх дитячих незабутніх літ і мрій.

*Нема тепер уже таких
річок, як ти була колись,
Десно, нема. Нема ні
таємниць на річках, ні
спокою. Ясно скрізь.
Тоді Десна була глибокою
і бистрою рікою.*

*Благословенна будь, моя незаймана дівице Десно...
Так багато дала ти мені подарунків на все життя.*

***Далека красо моя! Щасливий я, що народився на твоєму березі, що пив у
незабутні роки твоєю м'яку, веселу, сиву воду, ходив босий по твоїх
казкових висипах, слухав рибальських розмов на твоїх човнах і казання
старих про давнину, що лічив у тобі зорі на перекинутому небі, досі,
дивлячись часом униз, не втратив щастя бачити оті зорі навіть у
буденних калюжах на життєвих шлях.***

Метод «Незакінчене речення»

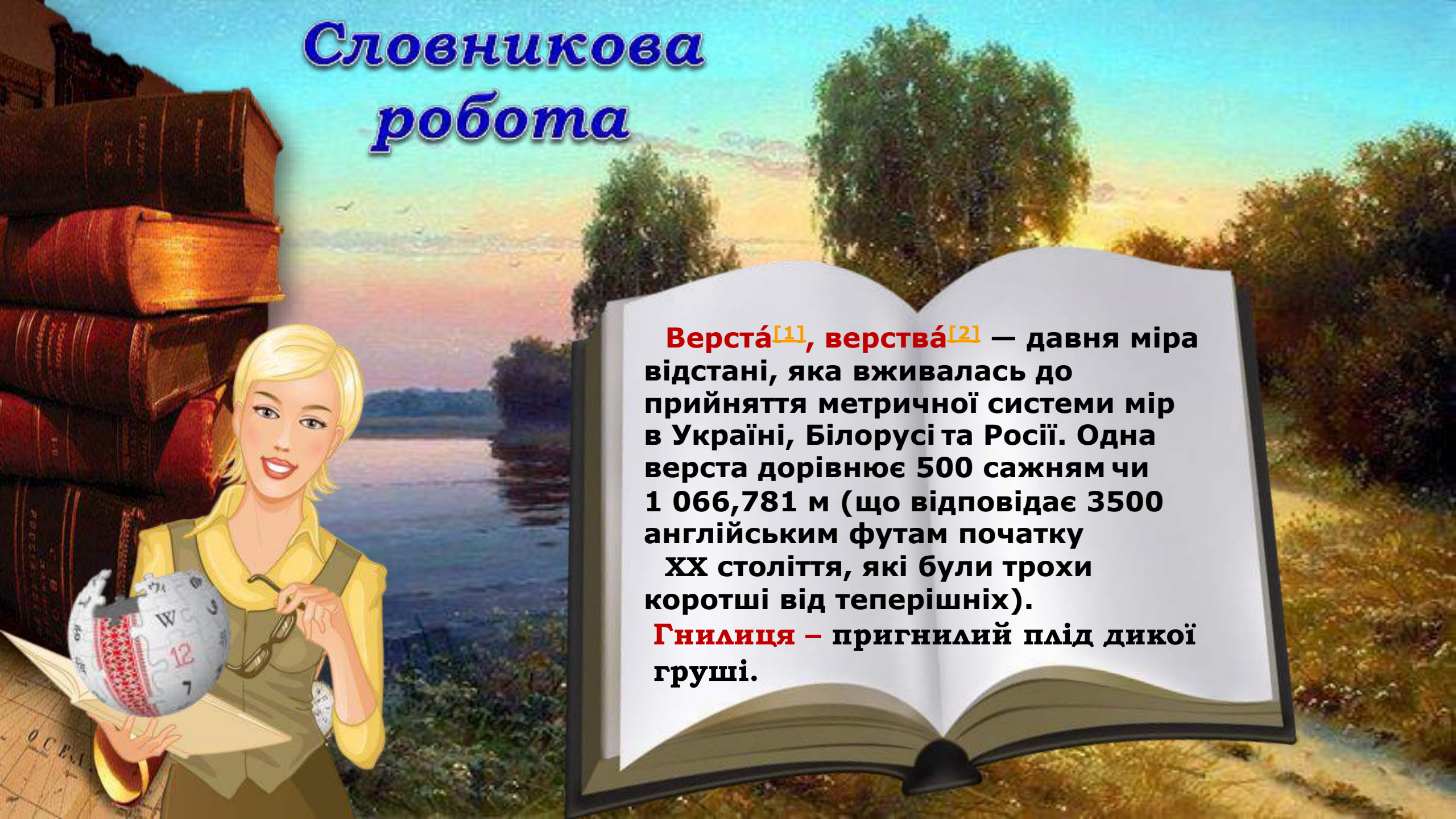

- Тема й основна думка тексту...
- Текст належить до стилю мовлення....
- Типи мовлення поєднані в цьому тексті...
- Визначте мікротеми висловлювання.

Словникова робота

Верста^[1], верствá^[2] — давня міра відстані, яка вживалась до прийняття метричної системи мір в Україні, Білорусі та Росії. Одна верста дорівнює 500 сажням чи 1 066,781 м (що відповідає 3500 англійським футам початку ХХ століття, які були трохи коротші від теперішніх).

Гнилиця – пригнилий плід дикої груші.

Орієнтовний план

I. До чого ж гарно і весело було в нашому горóді!

- 1. Сад весною.**
- 2. Город серед літа.**

II. Дорога на косовицю.

- 1. Мене везуть у царство трав...**
- 2. Запахи і звуки, які переслідують дорогою.**
- 3. На березі Десни під дубом.**

III. Фамільна ворона – ворожка.

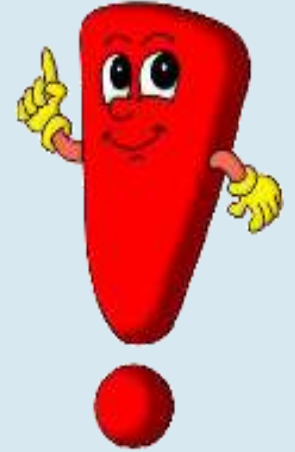
**VI. Далекі спогади про рідну річку, що залилася
нетлінною.**

- 1. Свята, чиста ріка моїх дитячих незабутніх літ і мрій.**
- 2. Нема тепер уже таких річок.**
- 3. Благословенна будь, моя незаймана дівце Десно...**

ПАМ'ЯТКА

«Поради до редагування тексту переказу»

Якщо, на твою думку, переказ готовий у чернетковому варіанті, ще *раз перевір текст переказу:*

- **чи немає відхилень від теми, ідеї тексту;**
- **чи витриманий стиль тексту;**
- **чи немає логічних відхилень, помилок;**
- **чи правильно визначені частини твору, чи дотримано абзаців;**
- **чи збережені лексичні та синтаксичні особливості тексту;**
- **чи немає орфографічних, пунктуаційних помилок;**
- **чи достатній обсяг роботи.**

Якщо все добре, роботу можна переписувати в чистовик.

ДОМАШНЄ ЗАВДАННЯ

*Написати контрольний стислий письмовий
переказ розповідного тексту*

“Спогади далекого дитинства”

з елементами опису місцевості

в художньому стилі

(за складним планом)